"İnsanların arasını bulmak için hayırlı haber götüren veya hayırlı söz söyleyen kimse yalancı sayılmaz."

Ümmü Külsûm Binti Ukbe İbni Ebî Muayt -radıyallahu anhâ- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle buyururken işittim demiştir: "İnsanların arasını bulmak için hayırlı haber götüren veya hayırlı söz söyleyen kimse yalancı sayılmaz." Müslim'in rivayetinde şu ziyade vardır: Peygamber -aleyhisselam-'ın insanların söyleyip durduğu yalanlardan sadece üçüne izin verdiğini işittim. Bunlar: "Savaşta, insanların arasını bulmak maksadıyla ve kocanın karısına, karının da kocasına (aile düzenini korumak maksadıyla) söylediği yalandır."

[Sahih Hadis] [Muttefekun Aleyh]

Asıl itibariyle yalan söylemek haramdır. Zira Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: "Yalandan sakının.Yalan insanı fucura/günaha, o da Cehennem'e götürür. Kişi durmadan yalan söyler ve yalanın peşine düşerse Allah katında yalancılardan yazılır." Müslim rivayet etmiştir. Ancak şu üç konuda yalan söylemeye izin verilmiştir: -İki kişi arasını bulup, düzeltmek için söylenen yalan -Savaş sırasında söylenen yalan -Eşler arasında söylenen yalan Bu üç hususta yalan söylemenin caiz olduğuna dair delil sünnette bulunmaktadır. Çünkü bu durumlarda hiç bir zarar yoktur, aksine yarar ve fayda vardır. Birincisi: Birbirine küs iki kişi yahut iki kabile arasını bulmak ve düzeltmek için söylenen yalan. Böyle bir durumda kişi aralarında anlaşmazlık olan insanlara birbirlerinden hayırlı ve güzel sözler nakleder. Kendisi hakkında övgüyle bahsettiğini ve birbirlerini güzel vasıflarla andıklarını aktarır. Aslında böyle şeyler duymamıştır. Ne var ki bu şekilde davranarak iki kişinin arasını düzeltmek, kırgınlık ve gücenmişliği ortadan kaldırmak istemektedir. Bir kimsenin bu kasıtla yalan söylemesi caizdir. Kişi böylece arada olan düşmanlık, buğz, husumet ve öfkeyi ortadan kaldırmaya çalışır. İkincisi: Savaşta söylenen yalan. Bu durumda kişi kendisini son derece güçlü ve kuvvetli gösterir. Böylece kendi safında olan ordusunu teşvik eder, düşmanı da tuzağa düşürür. Yahut Müslüman ordularının sayısının çok olduğu ve çok sayıda takviye geldiği haberini gönderir. Veyahut arkana bak, arkanda birisi var şimdi seni vuracak gibi sözler söyler. Bütün bunlar caizdir. Zira bu tür yalanlarda İslam ve Müslümanlar için son derece yarar ve faydalar bulunmaktadır. Üçüncüsü: Erkeğin hanımına, kadının da kocasına yalan söylemesi. Örneğin sen benim için en sevimli insansın, senin gibi bir insanı çok istedim gibi aralarında sevgi ve muhabbeti doğurup, daim edecek kelimeler sarf ederler. Bu tür sözleri konuşmakta fayda ve yarar olduğundan dolayı caizdir. Karı koca arasında söylenecek yalan aralarında sevgi ve muhabbeti, güzel geçinmeyi sağlaması ile sınırlıdır. Nevevî -rahimehullah- şöyle demiştir: "Erkeğin karısına, kadının da kocasına yalan söylemesinin hedefi, ortada olmayan sevgi ve muhabbeti izhar edip, ortaya çıkarmak olmalıdır. Ancak yapmaları gereken bir şeyi yapmamak yahut hakları olmayan bir şeyi elde etmek için yalan söylemek Müslümanların

icması ile haramdır. Şerh-u Muslim, Nevevî, 16/158. Hafız İbn Hacer -rahimehullah- ise şöyle demiştir: "Kadın ve erkeğin söylediği yalanın, yapmaları gereken bir şeyi yapmamak, yahut hakları olmayan bir şeyi elde etmek için söylenen yalan olmadığı hakkında alimler ittifak etmişlerdir."

https://sunnah.global/hadeeth/tr/show/3853